

Puntdevista 41. Els típics i tòpics de cada començament de curs (10/9/2018)

Deu ser inevitable que a cada començament de curs els espais mediàtics recorrin als mateixos temes, any rere any. És així com es repeteixen llocs comuns sense més anàlisi que la cerca del titular o l'entrevista. Agafats aquests tòpics, en farem un mínim de reflexió que ajudi a situar-los en el seu punt i context.

Un tema central és el dels costos que representa per a les famílies el començament del curs. Aquí hi entren des de les sabates, més aviat bambes, fins a la resta de la indumentària. I la pregunta inevitable és si no caldria comprar res de tot això si no comencés el curs. No s'ha comprar res quan han començat les vacances o s'ha fet un viatge durant aquestes? Perquè la necessitat de noves peces de roba i calçat a causa del creixement i dels nous ambients on situar-se, cal suposar que es produeix durant tot l'any. En tot cas, ara és quan caldria plantejar-se seriosament el tema de la indumentària adequada per anar a l'escola que, sense necessitat de ser peces heràldiques ni de luxe, podria unificar-se per a cada centre escolar, i estalviar una pila de mal de caps al temps que resultaria econòmic per les famílies.

He sentit declaracions d'un sindicalista que afirmava que moltes famílies no podien pagar el menjador. Segur que és així. Però cal dir que hi ha ajuts totals o parcials de menjador escolar per a les famílies amb pocs recursos. En tot cas caldria ponderar si són suficients. La resta, molt probablement gasten el mateix per donar dinar als seus fills els dies que són a casa que quan són a l'escola, si no més. El preu màxim del menjador escolar, incloent l'atenció abans i després del dinar, és de 6.20 €, sota la garantia d'equilibri i adquisició de bons hàbits alimentaris.

Naturalment hi ha el material escolar, en tota la seva diversitat, però on sempre destaquen els anomenats "llibres de text", que avui poden tenir format paper o format digital. Aquí la solució de major consens fora que els llibres necessaris per l'aprenentatge bàsic resultessin gratuïts per a les famílies, com una part més del cost general del sistema educatiu. Plantegem-ho. Però la proposada gratuïtat no hauria d'anar lligada a la pèrdua de llibertat dels centres i docents per decidir els textos, sinó ja sabem què acabaria passant: acabaria havent un text únic, determinat per l'administració de torn. Nosaltres hem de procurar mantenir un pluralisme enriquidor i un món editorial que edita d'acord amb el currículum de Catalunya i en català.

Mentre, cal recordar que hi ha ajuts per a la compra dels llibres de text. També es comenta que ha augmentat considerablement la compra de llibres de segona ma. Però cal advertir que els bons llibres de text no són equivalents a novel·les, sinó que solen contenir exercicis, activitats, que es "gasten" amb el seu ús. Ara bé, si es vol fomentar aquesta pràctica, els centres escolars han de canviar aquests exercicis per fer reutilitzables els llibres en qüestió, o cercar activitats en un material complementari. Sempre advertint que, a diferència de les novel·les i les antigues enciclopèdies escolars, els llibres de text s'han d'actualitzar en funció de les noves directrius curriculars que faci l'administració, i també dels

avenços tècnics i científics. La vida d'un bon llibre de text avui és forçosament curta.

Paral·lelament al debat sobre els costos de l'inici de curs, hi ha el corresponent a l'ús dels telèfons mòbils a les aules, que ja es va comentar en el puntdevista darrer. Segons estadístiques publicades l'any passat, els alumnes tenen aquesta eina a la seva disposició en una proporció que arriba al 50% als 11 anys i gairebé al 95% als 15 anys. I tots sabem el cost d'aquests aparells. Res a dir si aquest és el desig de les famílies vers els seus nois i noies, solament que sorprèn que quan es tracta de l'educació tot són exigències, mentre les tendències del consum arrossegueu a les famílies vers despeses moltes vegades difícils de justificar, i sobre això no es fa debat. El suggeriment del ministeri d'educació de potser prohibir els mòbils a l'escola, com ha fet França, no crec que resolgués el problema d'addicció que diuen justificaria la mesura; ans al contrari. En tot cas, a Catalunya ja ens ho farem, perquè tenim competències bàsiques digitals per aconseguir, que necessiten d'aquesta i altres eines tecnològiques.

Tornant a les despeses, mostrar als nens/es, nois/es, l'esforç que suposa per a l'economia familiar el comprar roba i material escolar és una bona manera de mostrar el valor real de les coses i la responsabilitat que cal esmerçar vers elles, que passa per tenir-ne cura i emprar-les adequadament. Fins i tot en el cas de gratuïtat o d'ajut, cal recordar que aleshores s'han pagat amb diners públics, amb diners de tots. Això també forma part del concepte de solidaritat social que cal difondre a casa i a l'escola.

Jaume Sarramona

(www.sarramona.net)